

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró dr. felperes neve (felperes címe) felperesnek - a dr. Vecsey Tamás Zoltán jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2014. április 17. napján kelt 21.P.23.776/2013/10. számú ítélete ellen az alperes részéről 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy - 15 napon belül - fizessen meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes ellen rágalmozás miatt tett feljelentés alapján nyomozást rendeltek el, amelynek kapcsán a felperest gyanúsítottként többször beidézték az eljáró rendőrkapitányságra. A felperes az idézéseket nem kapta meg, azokat nem vette át, a gyanúsított kihallgatásokon nem jelent meg. A nyomozást folytató alperes hirdetményi úton idézte a felperest a 2007. május 8. napjára kitűzött meghallgatásra, majd ezt követően az alperes 2007. május 14. napjára elrendelte a felperes elővezetését a munkahelyéről. A felperes 2007. május 14. napján a ... utcában lévő jogtanácsosi irodába ment, amikor az utcán két civil ruhás rendőr odalépett hozzá és megkérdezték tőle, hogy ő ...-e. A felperes azt válaszolta, hogy nem és megkérdezte miről van szó, ekkor a rendőrök megmutatták a rendőri igazolványukat és ismételten megkérdezték a felperestől, hogy ő ...-e, amelyre a felperes azt válaszolta, hogy igen. A civil ruhás rendőrök elkérték tőle a személyi igazolványát, amelyet a felperes átadott. Ezt követően a rendőrök megkérték a felperest, hogy szálljon be a rendőrautóba, a felperes a felszólításnak önként eleget

tett, egyedül foglalt helyet a hátsó ülésen, a rendőrök előre ültek. Az intézkedés okáról a felperest nem tájékoztatták, csak arról, hogy beviszik a kapitányságra. A felperes a rendőrségen tudta meg, hogy egy rágalmazási ügyben hallgatják ki gyanúsítottként. A felperes a gépjárműben mobiltelefonon felhívta egy ügyvéd kollégáját, amire a rendőrök megbilincseltek.

Az elővezetés végrehajtásáról készült jelentés szerint a felperes az intézkedés során végig „agresszív” magatartást tanúsított, az igazolást megtagadta, személyi igazolványát csak többszöri felszólításra volt hajlandó átadni, ezért vele szemben a szökésének, illetve az ellenszegülésének megakadályozása céljából került sor bilincs - 20 percen keresztül történő - alkalmazására. Az elővezetés elrendeléséről szóló határozat ellen a felperes panasszal élt, a panaszt a Budapesti VI. és VII. Kerületi Ügyészség elutasította.

A felperes keresetét arra alapította, hogy a megbilincselése durván sérti a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 15. § (1) és (2) bekezdéseiben írt arányosság követelményét, ezért az alperes intézkedése megsértette az akkor hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 76. §-a szerinti személyes szabadsághoz fűződő jogát. A felperes keresetében ezért az alperesi jogsértés megállapítását, az alperes elégtétel adására, valamint perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Előadta, hogy a magánvádas rágalmazási ügyben nem kapta meg az idézéseket, az ügy tárgyi súlya nem indokolta azt, hogy őt bilincsben állítsák elő. A rendőrök az intézkedés elején nem igazolták magukat, a civil ruha használata miatt nem tudhatta, hogy kik azok, akik őt keresik. Állítása szerint az igazoltatás során együttműködött, önként szállt be a járműbe. Nem hangzott el olyan, hogy nem telefonálhat, a körülményekből arra következtetett, hogy védőügyvédre lesz szüksége, ezért telefonált, éppen csak, hogy beleszólt a készülékbe, amikor rászóltak, a felszólításnak azonnal eleget tett, a megbilincselése ezért nem volt indokolt.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy a felperes az intézkedés során végig agresszív magatartást tanúsított, az alperes alkalmazottjaival nem működött együtt, ezért a szökés és ellenszegülés megakadályozására alkalmaztak vele szemben - igen rövid ideig - bilincset, az intézkedés arányos és jogszerű volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a felperest 2007. május 14. napján megalapozatlanul személyes szabadságában korlátozta, megsértette a felperes személyes szabadság védelméhez fűződő jogát. Kötelezte az alperest, hogy a megállapított jogsértésért az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül magánlevélben fejezze ki sajnálkozását, és kérjen elnézést a felperestől. Kötelezte továbbá, hogy fizessen meg a felperesnek 30.000 forint perköltséget. Rendelkezése szerint a le nem rótt 36.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az intézkedő rendőrök tanúvallomásának és a felperes személyes előadásának egybevetése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes alkalmazottai az igazoltatás megkezdése után közölték a felperessel kilétüket. Az a körülmény, hogy a felperes visszakérdezett, önmagában nem minősül agresszív magatartásnak, tekintetbe véve azt is, hogy a korabeli jelentés és a tanúk vallomása sem tartalmazott olyan előadást, miszerint a felperes fenyegetően lépett volna fel az intézkedés során. Kiemelte, hogy a jelentés szerint az elővezetett személy mindvégig agresszív volt, az igazoltatását először megtagadta, majd később többszöri felszólításra volt hajlandó személyigazolványát átadni és ezért alkalmaztak vele szemben bilincset annak érdekében, hogy a szökést és az ellenszegülést megakadályozzák, a tanúk vallomása szerint azonban a telefonhasználat volt a megbilincselés oka. Úgy foglalt állást, hogy amennyiben a felperes szökésétől kellett volna tartani, akkor már az utcán sor került volna a bilincs alkalmazására. Kiemelte: a felperes az autót sem kísérelte meg elhagyni, az igazolványát átadta és önként ült be az alperesi járműbe, felszólításra a telefonhasználatának megkísérlésével is felhagyott. A rendelkezésre álló adatokból így az állapítható meg, hogy az alperes intézkedése során sérült a szükségesség és az arányosság követelménye, a felperessel szemben nem merült fel olyan ok, amely a személyi szabadság korlátozását indokolta volna. A felperes nem tanúsított az intézkedés során olyan magatartást, amely miatt az alkalmazott kényszerintézkedésre szükség lett volna, az elsőfokú bíróság ezért a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította a jogsértést, és a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés c) pontja alapján elégtételadásra kötelezte az alperest.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával a kereset elutasítását kérve. Álláspontja szerint a bilincs használata már önmagában indokolt és jogszerű volt arra tekintettel, hogy a felperes elővezetésére bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt került sor, ezen nem változtat az a körülmény, hogy a jelentésben, vagy a tanúk vallomásában utóbb mi állt. A bilincs használata azért is indokolt volt, mert a felperes a telefonálással az első felszólításra nem hagyott fel, az adott pillanatban az intézkedő rendőrök nem mérlegelhették, hogy a felperes által kezdeményezett hívásnak mi a célja. Nem kockáztathatták, hogy a felperes az út során esetlegesen ismét telefonhívást kezdeményez. A jogszabály „szökés megakadályozására” fordulata nem kizárólag az adott személy helyváltoztatásának megakadályozását jelenti, hanem bármilyen cselekvőséget, amely a szökés megkezdésre, előkészítésére, megkísérlésére irányulhat, és ilyen lehet egy telefonhívás kezdeményezése is. Állítása szerint ezért a bilincs alkalmazására a felperessel szemben jogszerűen, az arányosság követelményét megtartva került sor.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírált [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel lefolytatott bizonyítási eljárás után, a feltárt peradatok alapján helyes tényállást állapított meg, azt ítélezésének alapjául a Fővárosi Ítéltábla elfogadta. Mindenben egyetértett a megfelelően alkalmazott jogszabályokra alapított okszerű jogi következtetésével is, az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítésére, módosítására nincs szükség. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat hiánytalanul értékelve hozta meg döntését. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a következőket emeli ki.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen az 1993. évi XXXI. törvénnyel a belső jog részévé vált Emberi Jogok Európai Egyezményének 5. Cikkére utal, amely kimondja, hogy mindenkinek joga van a szabadságra, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani, csak ha a törvényben meghatározott okok ezt indokolják, és akkor is csak a törvényben meghatározott eljárás szerint. Ezt a jogelvet fogalmazta meg az intézkedés idején hatályos Alkotmány 55. § (1) bekezdése is, amely szerint mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit nem lehet a szabadságától másként, mint a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A személyes szabadság körébe tartozik a szabad cselekvés, a szabad mozgás biztosítása és a tartózkodási hely szabad megválasztása is. A személyes szabadság azonban társadalmi és egyéb fontos érdekből korlátozható.

A régi Ptk. 76. §-a alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy a sajátos polgári jogi személyiségvédelmi eszközök érvényesítésének kizárólag objektív feltételei vannak, ebből eredően az független a jogsértő vétőképeségétől, felróhatóságától, magatartása jó- vagy rosszhiszeműségétől, esetleges tévedésétől. A személyiséget érintő jogsértés megállapításához elegendő annak bizonyítása, hogy a másik fél magatartása a jogosultnak a jog által védett személyiségi érdekkörébe történő behatolást jelent, személyiségi jogait hátrányosan érinti. Ennek megvalósulása esetén a kötelezettnek kell azt igazolnia, hogy a felek közti jogviszony tartalmánál vagy a törvény rendelkezésénél fogva jogosult volt a beavatkozásra.

Az elsőfokú bíróság a perben feltárt ellentétes peradatokat helytállóan mérlegelve okszerűen következtetett arra, hogy az alperes magatartása nem felelt meg az előzőekben idézett jogszabályi követelményeknek, és megalapozottan állapította meg a felperes személyhez fűződő jogának megsértését. Az alperesi intézkedést követően felvett rendőri jelentés abban jelölte meg a bilincs alkalmazásának ténybeli alapját, hogy a felperes az igazoltatás során „agresszív” magatartást tanúsított, a jelentés arra vonatkozó adatot nem tartalmazott, hogy a felperessel szemben a telefonálás megakadályozására alkalmaztak kényszerítőintézkedést. Ezzel szemben az intézkedő rendőrök tanúvallomásukban úgy nyilatkoztak, hogy a felperes az igazoltatás során együttműködött velük, önként szállt be az alperesi

járműbe, és a telefonálás többszöri felszólítás ellenére történt folytatása volt a bilincselés oka.

Mindezekből következően az állapítható meg, hogy az alperes a Pp. 164. § (1) bekezdésében írt módon nem igazolta, hogy a felperes magatartásával szemben olyan ok merült fel, ami indokolta volna a kényszerítő eszköz alkalmazását.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra is, hogy az adott esetben - amint arra az elsőfokú bíróság is helytállóan utalt - irányadó az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése is, amely szerint a rendőri intézkedés - így az Rtv. 48. §-a szerinti bilincs alkalmazása - nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül pedig azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár [Rtv. 15. § (2) bekezdés]. Mindezeket is figyelembe véve az elsőfokú ítélet jogszabálysértés nélkül foglalt állást az alperes által alkalmazott kényszerintézkedés szükségességének és arányosságának kérdésében. Az alperes a törvényes rendelkezéseknek meg nem felelő intézkedésen alapuló kényszerítő eszköz alkalmazásával - a felperes megbilincselésével - személyiségi jogot sértett, alapot adott a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és c) pontja szerinti objektív polgári jogi védelmi eszközök alkalmazására.

A Pp. 67. § (2) bekezdése, valamint a PK 152. számú állásfoglalás alapján az alperes alaptalanul kifogásolta fellebbezésében, hogy a felperes részére az elsőfokú bíróság perköltséget állapított meg, ugyanis amennyiben a perben az ügyvéd jogállását élvező jogtanácsos a saját ügyében személyesen jár el, akkor a Pp. 75. §-ának (3) bekezdése értelmében részére jogtanácsosi munkadíj nem állapítható meg, igényt tarthat azonban az útiköltségen, ételmezési és szállásköltségen felül a bíróság előtt való megjelenés miatt szükségképpen felmerült keresetkiesés megtérítésére is.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokaira utalással - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért az alperes a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése, Pp. 67. § (2) bekezdése, valamint a PK 152. számú állásfoglalás alapján köteles megfizetni a felperesnek a bíróság előtt való megjelenés miatt szükségképpen felmerült keresetkiesése összegének megfelelő fellebbezési eljárási költséget.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2014. december 5.

Dr. Sággy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s. k.
előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s. k.
bíró